

Tâm Tình Tây Bắc Seattle Tháng 1, 2012

Ngày mùng một Tết Dương Lịch của năm 2012, buổi sáng hôm đó chị em mẹ con chúng tôi dậy từ 4 giờ sáng để sửa soạn đưa chị Thảo ra phi trường trở về Florida.

Sau 10 ngày chị em xum họp, tối hôm đó đến lượt chị Hồng-Vân cũng lên đường về Texas. Tôi thức sớm bắc nồi nấu xôi, rồi gói cho chị Thảo hai phần xôi trắng với chả mực làm từ ngày hôm qua, cắt hai quả táo, mấy lát bánh da lợn, những thứ này để chị Thảo ăn trên chuyến bay dài. Thứ nhất vì đường xa ngàn dặm từ miền Tây Bắc xuống miền Đông Nam mất hơn 12 tiếng đồng hồ bay, thứ nhì thức ăn ngon và hợp khẩu vị cũng làm giảm bớt niềm thương nỗi nhớ đang canh cánh bên lòng của chị khi rời Seattle. Chị Hồng Vân theo chị Thảo ra phi trường để vớt vát nói chuyện thêm được tí nào hay tí đó, rồi sau đó con gái tôi sẽ đưa chị đến thẳng nhà thờ để xem lễ đầu tiên của năm mới.



Tôi một mình ở nhà, lòng buồn rười rượi. Gần đây sau sự ra đi vĩnh viễn của cô Ngọc, một người bạn thân của 4 chị em tôi và của cả gia đình, mỗi lần chia tay với các chị, nói đại tôi cứ nghĩ là không biết chị em có dịp gặp nhau nữa không hay là lần này là lần cuối. Không phải vì vô cớ mà tôi nghĩ vớ vẩn bậy bạ như vậy. Năm kia cô Ngọc lên đây chơi với vợ chồng Dung và tôi một tuần lễ. Cô làm cho chính phủ và mới về hưu, tiền bạc thong thả đủ tiêu cho đến cuối đời. Đang vui vẻ tận hưởng những ngày nhàn nhã của đời mình sau những năm dài làm việc vất vả, một sáng cô đang tập thể dục trên máy thì cảm thấy một chân không cử động nữa. Đi khám bác sĩ thì khám phá ra là bị ung thư, và cô vừa mất năm nay, trước ngày lễ Gà Tây vài tuần. Thành ra chúng tôi cứ bị ám ảnh, lúc chia tay nhau là buồn bã, sợ trời không cho gặp nhau nữa.



Buồn và nhớ chị Thảo tôi đi ra green house sửa soạn tưới lan cho người ngoại. Mấy hôm mãi chơi với mấy chị, bỏ bê mấy cây lan nên lần này tôi tưới kỹ, xem xét ngắm nghía nâng niu từng cây một. Sau khi tưới hết mấy cây *Oerstedella*, *Tolumnia*, *Pleurothallis*, *Dendrobium falconeri* lúc nào cũng thêm nước. (Mấy cây Trúc Mành này mặc đầu mùa Đông nên tưới bớt nước đi nhưng không hiểu khí hậu lạnh làm cây phản kích hay sao mà chồi non thì nảy ra ở rễ còn cây con (keiki) thì nảy ra lung tung ở thân, tốt quá nên tôi khi nào sờ thấy rễ khô là lại cung cấp nước ngay cho cây đủ sức lớn).



Quay sang quan sát mấy cây hạc-vĩ (*Dendrobium aphyllum*, *Den. pierardii*) đã rụng hết lá rồi để xem đã nhú được cái nụ nào chưa, chợt thấy cây mà chị Vân cho tôi tháng Tư vừa qua sao có nhiều cành lá vẫn xanh mơn mớn. Cây này lớn lắm phải đếm được đến 50 cành, chị trồng trong một cái chậu bằng giầy thép hình bán nguyệt để móc trên tường. Trong chậu toàn là dớn, không thấy bảng tên đâu cả. Nhìn kỹ lại thì những cành này ngắn hơn và hơi cong chứ không thẳng như những cây hạc vĩ khác. Nhìn đi nhìn lại thì lại hao hao giống như Hoàng Thảo nghệ tâm (*Dendrobium loddigesii*). Tôi mừng quá vì nếu mà cây này mà đúng là Nghệ Tâm thì tôi đúng là “buồn ngủ gặp chiếu manh” vì trước đây tôi có một cây thật lớn. Cây già rồi cành quăn quít lấy nhau tôi không dám thay chậu, rồi cây cứ chết dần chết mòn. Chỉ còn mấy cọng tôi nhặt cột vào miếng gỗ chăm lo từng chút, ra được cái mầm non nào là mừng lắm. Vui quá vì nghĩ là mình được bụi Hoàng Thảo nghệ tâm tôi quên cả buồn cả nhớ chị Thảo, quên cả mấy cây lan khác, cứ đứng nhìn đăm đăm cây quý có cả nửa năm nay mà không biết. Nhìn những cành lan nằm ngang nằm dọc trong chậu, có đám thì gần rơi ra khỏi chậu dớn. Ngắm tới ngắm lui một trận tôi bạo dạn quyết định là sẽ thay chậu vì tôi biết chị Vân có chậu này cả 10 năm rồi, và thường thường lan của chị thì mua về sao thì cứ để như vậy không thay đổi.



Tôi nhẹ nhàng gỡ từ từ từng bụi lan ra, gỡ cũng rất dễ vì dớn đã mục hết rồi. Đang gỡ nửa chừng thì tôi thấy nằm chôn vùi trong đám dớn mục nát dưới đáy chậu cái bảng tên cũng gần mục nát của cây này. Vội vàng lấy nước rửa sạch cái bảng tên, lau lại mắt kính của mình để đọc cho rõ. Bảng tên này được viết tay và đọc như sau: “DEN PIERARDII x DEN LODDIGESII”, thảo nào cành thì không dài, lá thì không rụng. Tôi chờ chị Vân thức dậy để gọi điện thoại hỏi chị có nhớ hoa màu gì không? Chị nói là chị không nhớ nhưng hình như cũng giống như “mấy cái hoa giầy dài loại nhỏ”, đó là tên chị gọi hạc-vĩ. Chị Vân tôi mê và ham trồng cây và nhất là lan nhưng không khi nào thêm đề ý đến tên tuổi của lan. Chị thích gọi tôi để khoe lúc có cây lan nở ra hoa đẹp, khi chị tả mà tôi vẫn không nhận dạng ra loại hoa nào. Tôi hỏi chị làm ơn chạy ra vườn xem tên của cây hoa ấy thì y như rằng mười lần là hết mười lần bảng tên đã lạng lẽ biến đi từ hồi nào rồi.

Mỗi lần chị em tôi chịu thua không biết lan đó là gì tôi hay trêu chị đọc thơ của Đinh-Trần-Ca:

*Tôi vào vườn cũ ngày mưa,
Ngu ngơ không biết đời trưa hay chiều*

.....

*Để vườn cũ giữa thâm u
Để tôi sống giữa sa mù chiêm bao.*



Bây giờ khám phá ra cây lan lai giống giữa Hoàng Thảo giả hạc và Hoàng Thảo nghệ tâm, hỏi chị chị không nhớ là hoa màu gì thì chị đúng là đang để tôi sống giữa sa mù chiêm bao. Tôi phải chờ mùa Xuân này cây này nở hoa để ngắm thì mới yên ổn ăn ngon ngủ đẹp được. Hiện giờ thì mầm hỵ vọng đã chớm ra trên vài cành lá vẫn còn xanh tốt, tôi đang ngắm và canh chừng đêm ngày cho sâu bọ, sên để yên cho cây này, không phá hại tấn công những cành nhược lan mong manh yêu quý của tôi.

Tết Nguyên Đán Nhâm Thìn năm nay đến sớm hơn mọi năm. Trong vòng một tháng vừa được ăn Tết Tây vừa được ăn Tết Ta, chưa kịp nghỉ ngơi và xuống cân thì Tết Ta 3 tuần sau đã vùn vụt đến. Nhưng trước Tết Ta một tuần khi mà người Việt và người Trung Hoa ở vùng Tây Bắc vừa cúng kiến tiễn đưa Ông Táo Bà

Táo về trời xong thì miền này bị một trận bão tuyết làm công việc ngưng trệ hết. Nhớ năm ngoái thì bị trận cuồng phong Trái Thơm (Pineapple Express hay Hawaii Express), những trận bão này được đặt tên như vậy vì mang những luồng gió ấm và khô khác thường đến từ Hawaii cho vùng Tây Bắc đáng lẽ là phải chìm trong giá lạnh ướt át của mùa Đông. Năm nay thì bão tuyết đến, vùng này thường thì không bị tuyết nhiều. Mỗi năm tuyết rơi có một vài ngày và không dày, chỉ độ mấy đốt ngón tay đến một gang tay thôi, thành ra thành phố không có nhiều dụng cụ để làm sạch đường cho xe chạy sau khi tuyết xuống. Năm kia ông Thị Trường (Mayor) của thành phố Seattle sau trận tuyết nặng nề hơn mọi năm, trở tay không kịp, liền sau đó là mất điểm với con dân, và tới lúc tái ứng cử thì dân phật không cho phiếu nữa. Sự nghiệp tiêu tan chỉ vì một trận tuyết rơi. Năm nay ông Thị Trường mới lên chức ráng tránh con đường của người đi trước, chuẩn bị dụng cụ và huy động nhân viên làm việc đêm ngày để phục vụ dân nhưng vẫn không xuể vì bão tuyết thay đổi mỗi ngày chớp nhoáng. Những nhà chuyên môn dự đoán thời tiết cho TV, radio, báo chí phải chịu thua. Các trường học dự tính ngày đầu tiên tưởng là tuyết chỉ xuống là tan ngay nên cho mở cửa trường muộn 2 tiếng đồng hồ là xong. Như tôi vừa dắt đứa cháu trai đi ra trường lúc 11:30, vừa về đến nhà chưa kịp uống chén nước là đã có điện thoại của hệ thống trường học báo là trường sẽ đóng cửa vào lúc 1:30 vì tuyết sẽ rơi buổi chiều ngoài sự tiên đoán của dự báo thời tiết. Sau đó là màn phụ huynh học sinh trách trường học, trường học lại trách weathermen của TV, mấy ông này lại trách Trời Đất bất thường. Có ông thú nhận trên báo là sáng sớm ra thức dậy nhìn ra cửa sổ thất kinh vì thấy tuyết trắng xóa, vì chính ông tới trước đâu có thấy gì trên radar, đã ra thông báo là trời đã quang đãng và mây mưa đã tạnh rồi.



Vậy là ở chỗ tôi ở trường học đóng cửa suốt một tuần, trẻ con được nghỉ học được dịp ra đường chơi tuyết. Xe bus, xe đồ rác, xe thơ lên đồi không được, chỉ có chú đưa báo người Việt Nam sáng nào cũng chăm chỉ dẫn thân bắt kẻ tuyết lạnh băng trơn đi phát báo cho từng nhà. Riêng tôi thì sốt ruột vì Tết nhất đến nơi mà nhà cửa không có vẻ gì là Tết cả. Chờ bánh chưng từ Dallas gửi lên thì cũng bị kẹt tuyết ông đưa thư không đi được, chỉ được mấy chậu cúc và mấy chậu thổ lan bày trong phòng khách là cứu vãn tình hình một chút xíu. Cuối cùng hai ngày trước Tết lưu thông cũng trở lại bình thường. Chúng tôi là một trong những người may mắn không bị mất điện trong khi cả nửa triệu người ở vùng này bị sống trong cảnh tối tăm lạnh giá cả tuần lễ. Chiều 29 Tết tôi cũng đi chợ làm được bữa cơm cuối năm sơ sài có canh tóc tiên nấu với nấm và giò sống, đĩa bóng xào và con vịt quay.



Lại nhớ những ngày cuối năm hồi còn nhỏ được đi Chợ Tết với U tôi. Nhất là đi chợ ngày 30 Tết. Những thứ khác đã được sắm sửa làm sẵn hết rồi nhưng chuyến đi chợ cuối năm này rất cần thiết không thể nào không đi được. Trước hết là tôi được U tôi cho đi ăn lót lòng ở tiệm phở gà. U tôi ít ăn quà ở chợ vì sợ bẩn, và không ăn thịt bò nữa nên nếu có ra chợ ăn quà là chỉ ăn ở tiệm phở gà này thôi vì U tôi bảo tiệm này từ muổng đũa, bàn ghế đến ông chủ bà chủ tiệm thấy sạch sẽ. Ăn phở xong tôi còn được cho tráng miệng bằng chè kê hay chè đậu ván. Tôi thường chọn chè đậu ván nấu với nếp óng á màu mã não. Ăn xong là phải vào chợ cá để tìm cá thu ngon mới được đánh từ biển lên thật tươi, mang về kho riêng với thịt ba chỉ xắt con chì để dành ăn với bánh chưng. Sau đó là ra hàng rau mua rau diếp và rau thom đủ loại, và những bó ngò già để nấu nước gội đầu cuối năm. Sau cùng là ra phía hông chợ chỗ mà những chuyến xe lam và xe ngựa đỗ xuống những bạn hàng từ những vùng quê như Thành, Ngọc Hội. Chỗ này là có nhiều trái cây tươi tốt nhất mới trảy trên cây xuống từ chiều hôm trước hoặc là sáng hôm nay như những chùm cam chùm quýt còn nguyên. Những cành lá xanh ngắt chưa bị một dấu vết vùi dập gì hết, những buồng chuối xiêm mới loáng thoáng có vài quả vừa ửng chín. U tôi bảo chuối mới bắt đầu chín như vậy bày bàn thờ ngày Tết là tốt nhất. Gặp mùi nhang mùi trầm là chuối sẽ vàng ươm lên ngay. Những quả đu đủ, quả xoài mới vừa chín tới hươm hươm là được U tôi chọn liền tay, nếu có hoa cúc đẹp U tôi lấy thêm hai chậu nữa là chặt cả chiếc xích lô.



Tôi được U tôi huấn luyện đón mua trái cây tươi ở chỗ này từ lúc còn con gái, lúc lớn lên thành người nội trợ đi chợ Đầm tôi cũng vẫn ra chỗ này tìm trái cây từ quê ra. Và vì hay lân la ở chỗ này có lần tôi gặp cảnh trở trêu vui buồn lẫn lộn. Tôi có cô bạn thân từ hồi học trung học, bạn tôi tên Thanh, giản dị, nhu mì và hiền hậu. Xong tú tãi một là chúng tôi không gặp nhau nữa vì gia đình tôi chuyển vào Sài Gòn. Tôi lập gia đình, nhà tôi đi Nhật về rồi đổi ra Nha Trang làm việc. Tôi được trở về sống lại ở nơi đây những kỷ niệm của thời hoa niên cấp sách đến trường.

Chưa kịp tìm gặp bạn bè của ngày còn nhỏ thì một buổi sáng sau khi diện quần áo đẹp, ra phố ăn sáng xong tôi tà tà đi tìm mua trái cây ở khúc chợ này. Thấy một hàng trái cây kia có mấy quả thanh long, mấy quả bưởi, một mớ cam quýt nằm vón vện trên cái bao gạo chỉ xanh, hàng không có nhiều nhưng trông tươi quá. Tôi ghé lại ngay tính mua mỗi thứ một vài quả, hỏi người bán hàng thì bà này cứ che nón không trả lời, hình như đang cầm cúi thu xếp giấy tờ tiền bạc gì đó. Tôi hỏi thêm vài tiếng nữa cuối cùng thì bà bán hàng ngẩng đầu lên, thì ra đó là Thanh, bạn hiền hồi nhỏ của tôi. Hai đứa vừa xúc động vừa bối rối, tôi thì lúc đó còn trẻ chưa hiểu đời nhiều, kinh hoàng không hiểu vì sao bạn mình lại khổ đến mức này.

Nhưng chỉ vài phút là chúng tôi thoát cơn bẽ bàng, chuyện trò ảm áp như thưở nào hai đứa đứng dưới gốc hoa ngọc lan dầm dúi đọc lá thư tình của Hà, người đẹp trai và học giỏi nhất lớp gửi cho Thanh. Tôi còn nhớ cuối lá thư có giòng tái bút “*Thanh nhớ đừng cho ai đọc thư này.*” Không phải duyên phải số nên Hà không lọt mắt xanh của Thanh, nên Thanh kể là sau này lấy chồng làm lính, anh này lại bị tật nhậu nhẹt không để ý chăm sóc gia đình. Thanh chỉ có đứa con gái 5 tuổi là niềm an ủi. Lúc Thanh kể là lấy tên tôi đặt cho con vì nhớ tôi quá, tôi thương bạn không cầm được nước mắt.

Suy nghĩ trong đầu tính mua hết mớ trái cây nhưng sợ bạn tủi thân nên không dám, chỉ dám mua một nửa. Sau đó Thanh mượn cái ghế của bà bạn hàng bên cạnh cho tôi ngồi chơi nói chuyện cho thoải, hai đứa mua mỗi đứa một chén chè đậu ván ăn mừng cuộc tái ngộ. Đến hơn 11 giờ là Thanh bán hết mớ trái cây. Thu dọn quang gánh đi mua rau cá để về làm cơm, tôi rủ Thanh nên vào hàng thịt quay mua thức ăn làm sẵn cho xong. Chúng tôi ghé hàng rau mua cải bẹ xanh về luộc, sau đó mặc dù Thanh nhất định không chịu lấy, tôi mua cho Thanh 1 kilô thịt quay, 1 kilô phá lấu đủ mọi thứ, gà quay vịt quay mỗi thứ nửa con. Cuối cùng tôi chỉ giữ vài đồng đủ trả tiền cuộc xe xích lô về nhà rồi nhét vào túi Thanh một số tiền cũng khá nhiều nói là gửi để mua quà cho bé Hảo. Thanh rơi nước mắt nhất định không nhận nhưng tôi dọa là tôi sẽ giận và hai đứa sẽ không gặp nhau nữa bạn tôi mới buồn bã bỏ tiền vào túi.

Tôi về đến nhà suốt ngày hôm ấy lòng vẫn còn bàng hoàng tự hỏi người hiền lành như Thanh sao trời bắt tội sống đời vất vả cơ cực tới mức này.

Cuối tháng Một Dương Lịch chị Vân và chị Thảo lại lên đường đi mua và ngắm lan ở Tamiami International Orchid Festival ở Miami. Hôm đó tôi cũng nôn nả không đi đâu hết ngồi nhà chờ mấy chị gọi về từ chỗ đó, để vừa kể chuyện hay là thấy cây lan nào đẹp muốn mua thì gọi tôi vấn kế. Chị Vân thì mua được cây Móng Rùa (*Oberania*) và mấy cây Hoàng Thảo Thạch Hộc, cây *Dendrobium smilliae*. Chị Thảo kỳ này thì lại toàn mua mấy loại *Dendrobium* tí hon như *Den. leonis*, *Den. rosellum*, *Den. filiforme*. Ngoài những cây đó ra chị còn mừng rỡ khoe với tôi chị mua được một bụi *Bulbophyllum membranaceum* có hoa đỏ li ti nhưng chỉ chít phủ hết cả cây. Nghe hai chị thi nhau mê mải tả cảnh đi mua lan, suốt ngày hôm ấy tôi chả làm được việc gì.

Người thì ở Seattle mà tâm trí thì cứ đi theo mấy chị dưới Miami ghé hết hàng này đến hàng khác trong khu hoa đua nhau nở, lại ước gì mình được ở dưới đó, theo mấy chị đi phá một mớ tiền nhưng mà vui không để đâu cho hết.



Dendrobium simillae
Ảnh: orchidweb.com



Bulbophyllum membraceum
Ảnh: web2.mendelu.cz

Xin hẹn và hy vọng gặp lại các bạn trong Tâm Tinh Tây Bắc Seattle tháng 2, 2012.

Đầu năm Nhâm-Thìn
Phạm Hảo-Seattle